

ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ ЕКОНОМІКИ І ТЕХНОЛОГІЙ
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ «ЧЕРНІГІВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

Циклова комісія фінансово-облікових дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник директора
з навчальної роботи

 Людмила ІЛЛЯШЕНКО
«27» серпня 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК

підготовки фахового молодшого бакалавра
освітньо-професійна програма ПІДПРИЄМНИЦТВО, ТОРГІВЛЯ ТА
БІРЖОВА ДІЯЛЬНІСТЬ
галузь знань 07 УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ
спеціальність 076 ПІДПРИЄМНИЦТВО ТА ТОРГІВЛЯ
мова навчання: українська
статус дисципліни: обов'язкова

Робоча програма з дисципліни «Бухгалтерський облік» складена на основі освітньо-професійної програми Підприємництво, торгівля та біржова діяльність спеціальності 076 Підприємництво та торгівля - “23” серпня 2025 р. - 16 с.

Розробник: **Вікторія ПЕТРОВСЬКА**
викладач вищої кваліфікаційної категорії,
викладач-методист

Робоча програма затверджена на засіданні циклової комісії фінансово-облікових дисциплін

Протокол № 1 від “27” серпня 2025 р.

Голова циклової комісії

Галина ПОПОВА

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійний ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 07 Управління та адміністрування	Обов’язкова
Змістових модулів – 6	Спеціальність: 076 Підприємництво та торгівля	Рік підготовки:
Загальна кількість годин - 120		2-й (ПЗСО), 3-й (БСО)
		Семестр
		4-й (ПЗСО), 6-й (БСО)
Тижневих годин для денної форми навчання 6-й (4-й) семестр: аудиторних – 4; самостійної роботи здобувача фахової передвищої освіти – 4	Освітньо-професійний ступінь: фаховий молодший бакалавр	Лекції
		30 год.
		Практичні, семінарські
		30 год.
		Самостійна робота
		60 год.
		Вид контролю:
	залік	

*для ЗФПО на основі ПЗСО

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни: формування у здобувачів освіти професійних компетентностей у сфері бухгалтерського обліку із застосуванням інноваційних технологій, сучасних інформаційних систем та дослідницьких методів аналізу фінансової інформації.

Передумови вивчення дисципліни: до початку вивчення дисципліни здобувачі фахової передвищої освіти повинні мати загальні знання з “Економіки торговельного підприємства”.

Завдання дисципліни: вивчення методів раціональної організації та ведення бухгалтерського обліку на підприємствах на підставі використання прогресивних форм і національних стандартів, набуття навичок опрацювання і використання облікової інформації в управлінні, а також засвоєння інноваційних технологій для підвищення ефективності та достовірності облікових процесів.

На основі вивчення дисципліни «Бухгалтерський облік» у здобувачів фахової передвищої освіти формуються наступні **компетентності**:

ЗК 4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово;

СК 7. Здатність застосовувати основи обліку, оподаткування і страхування у підприємницькій та торговельній діяльності.

3. Очікувані результати навчання

Під час вивчення дисципліни здобувачі фахової передвищої освіти мають досягти або удосконалити наступний програмний результат навчання передбачені освітньо-професійною програмою:

РН 13. Застосовувати отримані навички з основ обліку, оподаткування і страхування у підприємницькій та торговельній діяльності.

У підсумку здобувачі фахової передвищої освіти повинні

знати: правове регулювання бухгалтерського обліку; сутність та загальні характеристики бухгалтерського обліку, його предмет і об'єкти; теоретичні засади методики та організації бухгалтерського обліку; характеристику складових елементів методу бухгалтерського обліку; порядок документування операцій та документообіг; особливості обліку основних господарських процесів; облік оборотних та необоротних активів, зобов'язань, власного капіталу; склад і призначення фінансової звітності.

вміти: здійснювати пошук, збір і систематизацію необхідної для практичної діяльності інформації; методично грамотно застосовувати елементи методу бухгалтерського обліку на практиці до окремих його об'єктів; оформлювати первинні та зведені документи; використовувати дані бухгалтерського обліку в управлінні господарською діяльністю організацій і підприємств; організувати роботу облікового апарату, бухгалтерського контролю; формувати фінансову звітність; організувати бухгалтерський облік в умовах застосування комп'ютерної техніки.

4. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Основи бухгалтерського обліку

Тема 1. Загальна характеристика бухгалтерського обліку (РН 13)

Бухгалтерський облік, як галузь економічної науки. Сутність, мета та завдання бухгалтерського обліку. Види бухгалтерського обліку. Функції бухгалтерського обліку. Вимірники, які застосовуються в обліку: натуральні, трудові, грошовий.

Правове регулювання бухгалтерського обліку та фінансової звітності в Україні. Закон України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні", Положення (стандарти) бухгалтерського обліку про правові принципи регулювання, організації, ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності в Україні. Облікова політика підприємства.

Поняття предмету бухгалтерського обліку. Об'єкти бухгалтерського обліку та їх загальна характеристика. Господарські засоби та їх класифікація. Джерела утворення господарських

засобів та їх класифікація. Господарські операції та процеси. Складові елементи методу бухгалтерського обліку та їх загальна характеристика.

Змістовий модуль 2. Облік необоротних активів

Тема 2. Облік основних засобів та нематеріальних активів (РН 13)

Основні засоби, їх характеристика відповідно до П(С)БО 7 «Основні засоби». Класифікація і первісна оцінка основних засобів. Переоцінка (дооцінка, уцінка) первинної вартості і суми зносу об'єкта основних засобів. Економічна суть капітальних інвестицій і основні напрямки їх здійснення. Документальне оформлення операцій з надходження основних засобів.

Знос та види зносу основних засобів. Економічна сутність амортизації основних засобів. Методи та методика нарахування амортизації (зносу) основних засобів.

Характеристика нематеріальних активів відповідно до П(С)БО 8 «Нематеріальні активи». Поняття, економічна сутність нематеріальних активів, їх склад і види. Документальне оформлення надходження та первісна оцінка нематеріальних активів. Амортизація нематеріальних активів, визначення строку використання окремих об'єктів. Документальне оформлення та облік процесів вибуття і списання нематеріальних активів. Орендовані необоротні активи. Автоматизація бухгалтерського обліку – використання програм BAS.

Змістовий модуль 3. Облік грошових коштів, розрахунків та інших активів

Тема 3. Облік грошових коштів в касі та на розрахунковому рахунку (РН 13)

Економічна сутність грошового обігу і розрахунків. Форми розрахунків і державне регулювання готівкового та безготівкового обігу.

Загальний порядок ведення касових операцій: організація роботи в касі; надходження готівки в касу та можливості її використання; ліміт залишку готівки. Оцінка грошових коштів. Документування касових операцій та операцій з іншими грошовими коштами.

Основні поняття з обліку грошових коштів на рахунках у банках. Документування руху грошових коштів на рахунках у банках. Регістри обліку і звітність. Валютні операції. Автоматизація бухгалтерського обліку – використання програм BAS.

Тема 4. Облік розрахункових операцій (РН 13)

Принципи обліку та оцінки дебіторської заборгованостей у відповідності із П(С)БО № 10 «Дебіторська заборгованість». Визначення основних понять довгострокової та поточної дебіторської заборгованості. Визнання та оцінка дебіторської заборгованості покупців та замовників.

Порядок створення і використання резерву сумнівних боргів. Методи обчислення сумнівних боргів, його документування і відображення в фінансовій звітності.

Облік іншої поточної дебіторської заборгованості: облік розрахунків за авансами виданими, з підзвітними особами, за нарахованими доходами, претензіями, за відшкодуванням завданих збитків, з іншими дебіторами.

Поняття і розподіл витрат майбутніх періодів, їх документальне оформлення та відображення в фінансовій звітності. Автоматизація бухгалтерського обліку – використання програм BAS.

Змістовий модуль 4. Облік операцій на підприємствах торгівлі

Тема 5. Організаційно-правові основи здійснення торговельної діяльності. Облік запасів у торгівлі (РН 13)

Організаційні основи торговельної діяльності. Ліцензування і патентування торговельної діяльності. Договори поставки, контроль за їх виконанням. Формування цін на товари в торгівлі, контроль за їх дотриманням.

Запаси, їх склад, принципи оцінки по П(С)БО 9 «Запаси». Економічна сутність запасів та завдання обліку, аналізу та контролю. Класифікація та первісна оцінка запасів.

Документальне оформлення та облік надходження запасів на складі і в бухгалтерії. Методи оцінки використаних запасів. Методика обліку відпущених та спожитих запасів на підприємстві. Автоматизація бухгалтерського обліку – використання програм BAS, Poster.

Тема 6. Особливості обліку комерційної діяльності підприємств торгівлі (РН 13)

Завдання та основні принципи організації обліку товарних операцій на підприємствах оптової й роздрібною торгівлі. Організація матеріальної відповідальності, її документальне оформлення. Порядок видачі довіреностей на отримання цінностей, контроль за їх використанням. Документальне оформлення надходження товарів і тари на підприємства торгівлі.

Продаж товарів за готівку та за безготівковим рахункам. Облік і розподіл транспортно-заготівельних витрат. Розрахунок і облік торгової націнки.

Документальне оформлення переоцінки товарів, списання бою, лому та псування цінностей.

Звітність матеріально відповідальних осіб торговельного підприємства. Інвентаризація товарів і тари, завдання та терміни її проведення, документальне оформлення результатів інвентаризації.

Операції особливого типу: продаж товарів поштою, продаж товарів зі знижками та продаж товарів через Internet.

Змістовий модуль 5. Облік зобов'язань та власного капіталу

Тема 7. Облік розрахунків з оплати праці. Облік власного капіталу (РН 13)

Поняття зобов'язань та підстави їх виникнення згідно з П(С)БО 11 «Зобов'язання»: поточні зобов'язання, довгострокові зобов'язання, забезпечення, непередбачені зобов'язання, доходи майбутніх періодів.

Порядок розрахунків з оплати праці, іншим виплатам працівникам. Поняття оплати праці, інших виплат працівникам. Склад фонду оплати праці. Методика розрахунку суми заробітної плати за різних форм і систем оплати праці. Нарахування на фонд оплати праці. Утримання із зарплати. Документальне оформлення операцій з оплати праці та відповідальність за порушення норм трудового законодавства.

Поняття та види відпусток: щорічні основні, щорічні додаткові відпустки, додаткові відпустки у зв'язку з навчанням, відпустки працівникам, які навчаються без відриву від виробництва. Відпустки у разі роботи за сумісництвом, тимчасовим і сезонним працівникам. Відкликання із відпустки. Відпустка у разі переведення на інше місце праці. Право на відпустку в разі звільнення. Тривалість відпусток. Порядок надання відпусток.

Допомога по тимчасовій непрацездатності. Випадки у яких допомогу не виплачують. Відсоток оплати листка непрацездатності. Порядок розрахунку та оплати допомоги по тимчасовій непрацездатності.

Поняття та економічна сутність власного капіталу. Класифікація власного капіталу: за формою, за рівнем відповідальності. Характеристика складових власного капіталу. Формування та зміни зареєстрованого капіталу на підприємствах різних форм власності й організаційно-правових форм: державних, господарських товариств, приватних та ін. Особливості обліку неоплаченого і вилученого капіталу. Облік додаткового, пайового та резервного капіталу. Документування господарських операцій з обліку власного капіталу. Відображення даних про власний капітал та забезпечення зобов'язань у фінансовій звітності. Автоматизація бухгалтерського обліку – використання програм BAS.

Змістовий модуль 6. Облік фінансового результату та бухгалтерської звітності

Тема 8. Облік витрат, доходів і фінансових результатів торговельного підприємства (РН 13)

Економічна сутність та класифікація витрат згідно П(С)БО 16 «Витрати». Групування витрат за економічними елементами, взаємозв'язок елементів і статей витрат. Первинне

документування та облік матеріальних витрат, витрат на оплату праці та відрахувань на соціальні заходи, амортизації та інших операційних витрат. облік інших витрат.

Формування та облік собівартості реалізованої продукції (робіт, послуг). Поняття та склад загальновиробничих витрат, алгоритм їх розподілу. Поняття та склад адміністративних витрат, витрат на збут, інших витрат операційної діяльності. Поняття, склад та документування фінансових витрат, витрат від участі в капіталі, інших витрат звичайної діяльності. Поняття, склад, документування та облік надзвичайних витрат. Характеристика П(С)БО 17 «Податок на прибуток», його терміни та порядок розрахунку.

Економічна сутність доходу (виручки) та прибутку як позитивної форми фінансових результатів. Характеристика П(С)БО 15 «Дохід». Умови визнання доходів у фінансовій звітності. Категорії оцінки доходу. Визнання доходу від реалізації продукції, товарів та інших активів. Умови визнання доходу від надання послуг, від цільового фінансування, від використання активів іншими підприємствами.

Поняття та класифікація доходів і фінансових результатів. Облік доходів від звичайної діяльності: від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), інших операційних доходів, від фінансової діяльності, доходів, які виникають у ході інвестиційної діяльності. Облік доходів від надзвичайної діяльності. Облік фінансових результатів діяльності (звичайної та надзвичайної).

Порядок формування кінцевого фінансового результату. Облік використання прибутку підприємства. Відображення даних про витрати, доходи та фінансові результати у фінансовій звітності. Автоматизація бухгалтерського обліку – використання програм BAS.

Тема 9. Бухгалтерська звітність торговельного підприємства (РН 13)

Значення звітності в системі економічної інформації. Склад бухгалтерської звітності. НП(С)БО 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності” та його характеристика. Правила оцінки статей бухгалтерської звітності. Техніка складання бухгалтерського балансу та інших форм звітності: Баланс, Звіт про фінансові результати, Звіт про рух грошових коштів, Звіт про власний капітал. Методи лічильної перевірки показників бухгалтерської звітності.

Строки подання та оприлюднення звітності. Фінансова звітність малих підприємств та порядок її складання. П(С)БО 25 “Фінансовий звіт суб’єкта малого підприємництва” та його характеристика. П(С)БО 6 “Виправлення помилок та зміни у фінансових звітах”. Автоматизація бухгалтерського обліку – використання програм BAS, електронний кабінет платника податків..

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	Всього	у тому числі		
		л	п/с	с.р.
Змістовий модуль 1. Основи бухгалтерського обліку				
1. Загальна характеристика бухгалтерського обліку	7	2	-	5
Разом за змістовим модулем 1	7	2	-	5
Змістовий модуль 2. Облік необоротних активів				
2. Облік основних засобів. Орендовані необоротні активи	9	2	2	5
3. Облік нематеріальних активів та інших необоротних активів	9	2	2	5
Разом за змістовим модулем 2	18	4	4	10
Змістовий модуль 3. Облік грошових коштів, розрахунків та інших активів				
4. Облік грошових коштів в касі та на розрахунковому рахунку. Валютні операції	11	4	2	5
5. Облік розрахункових операцій	10	2	4	4
Разом за змістовим модулем 3	21	6	6	9
Змістовий модуль 4. Облік операцій на підприємствах торгівлі				
6. Організаційно-правові основи здійснення торгівельної діяльності. Облік запасів у торгівлі	9	2	2	5
7. Особливості обліку комерційної діяльності підприємств торгівлі	15	4	6	5
Разом за змістовим модулем 4	24	6	8	10
Змістовий модуль 5. Облік зобов'язань та власного капіталу				
8. Облік зобов'язань. Система оподаткування	10	2	2	6
9. Облік розрахунків з оплати праці	13	4	4	5
10. Облік власного капіталу та фінансових інвестицій	9	2	2	5
Разом за змістовим модулем 5	32	8	8	16
Змістовий модуль 6. Облік фінансового результату та бухгалтерської звітності				
11. Облік витрат, доходів і фінансових результатів торговельного підприємства	9	2	2	5
12. Бухгалтерська звітність торговельного підприємства	9	2	2	5
Разом за змістовим модулем 6	18	4	4	10
Разом	120	30	30	60

6. Темі практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Документальне оформлення руху основних засобів на підприємстві. Розрахунок амортизації основних засобів різними методами	2
2	Оформлення касових документів та документів з руху коштів на розрахунковому рахунку	2
3	Документальне оформлення службових відряджень	2
4	Документальне оформлення надходження цінностей на підприємство. Документальне оформлення реалізації цінностей	2
5	Документальне оформлення на інше вибуття цінностей. Звітність матеріально-відповідальних осіб	2

6	Складання інвентаризаційного опису. Визначення результатів інвентаризації	2
7	Розрахунок різних видів податкових платежів	2
8	Розрахунок податкових платежів та чистої заробітної плати	2
9	Документальне оформлення заробітної плати	2
10	Визначення доходів, витрат і фінансового результату діяльності підприємства	2
Разом		20

7. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Основи бухгалтерського обліку. Облік необоротних активів	2
2	Облік грошових коштів, розрахунків та інших активів.	2
3	Облік операцій на підприємствах торгівлі	2
4	Облік зобов'язань та власного капіталу	2
5	Облік фінансового результату та бухгалтерської звітності	2
Разом		10

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Загальна характеристика бухгалтерського обліку	5
2	Облік основних засобів. Орендовані необоротні активи	5
3	Облік нематеріальних активів та інших необоротних активів	5
4	Облік грошових коштів в касі та на розрахунковому рахунку. Валютні операції	5
5	Облік розрахункових операцій	4
6	Облік тари на підприємствах торгівлі	5
7	Операції особливого типу - продаж товарів зі знижками	5
8	Облік зобов'язань. Банківське кредитування	6
9	Облік розрахунків з оплати праці	5
10	Облік власного капіталу та фінансових інвестицій	5
11	Облік витрат, доходів і фінансових результатів торговельного підприємства	5
12	Бухгалтерська звітність торговельного підприємства	5
Разом		60

9. Перелік питань до заліку:

1. Сутність, мета та завдання бухгалтерського обліку. Види бухгалтерського обліку.
2. Функції бухгалтерського обліку. Вимірники, які застосовуються в обліку.
3. Правове регулювання бухгалтерського обліку та фінансової звітності в Україні.
4. Принципи регулювання, організації, ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності в Україні. Облікова політика підприємства.
5. Поняття предмету бухгалтерського обліку. Об'єкти бухгалтерського обліку та їх загальна характеристика.
6. Господарські засоби та їх класифікація. Джерела утворення господарських засобів та їх класифікація.

7. Господарські операції та процеси. Складові елементи методу бухгалтерського обліку та їх загальна характеристика.
8. Основні засоби, їх характеристика
9. Класифікація і первісна оцінка основних засобів.
10. Документальне оформлення операцій з надходження основних засобів.
11. Знос та види зносу основних засобів. Економічна сутність амортизації основних засобів.
12. Методи та методика нарахування амортизації (зносу) основних засобів.
13. Поняття, економічна сутність нематеріальних активів, їх склад і види.
14. Амортизація нематеріальних активів, визначення строку використання окремих об'єктів.
15. Орендовані основні засоби.
16. Загальний порядок ведення касових операцій: організація роботи в касі; надходження готівки в касу та можливості її використання; ліміт залишку готівки.
17. Документування касових операцій та операцій з іншими грошовими коштами.
18. Основні поняття з обліку грошових коштів на рахунках у банках.
19. Документування руху грошових коштів на рахунках у банках.
20. Валютні операції.
21. Принципи обліку та оцінки дебіторської заборгованості.
22. Визнання та оцінка дебіторської заборгованості покупців та замовників.
23. Облік іншої поточної дебіторської заборгованості: розрахунки за претензіями, за відшкодуванням завданих збитків.
24. Облік іншої поточної дебіторської заборгованості: облік розрахунків з підзвітними особами.
25. Організаційні основи торгівельної діяльності.
26. Договори поставки, контроль за їх виконанням.
27. Запаси, їх склад, принципи оцінки.
28. Документальне оформлення та облік надходження запасів на складі і в бухгалтерії. Методи оцінки використаних запасів
29. Формування цін на товари в торгівлі, контроль за їх дотриманням
30. Організація матеріальної відповідальності, її документальне оформлення.
31. Звітність матеріально відповідальних осіб торговельного підприємства.
32. Інвентаризація товарів і тари, завдання та терміни її проведення, документальне оформлення результатів інвентаризації.
33. Операції особливого типу: продаж товарів поштою.
34. Операції особливого типу: продаж товарів через Internet.
35. Податкова система України.
36. Порядок розрахунків з оплати праці, оподаткування.
37. Документальне оформлення операцій з оплати праці.
38. Відповідальність за порушення норм трудового законодавства.
39. Поняття та види відпусток: щорічні основні.
40. Порядок розрахунку та оплати основної щорічної відпустки.
41. Право на відпустку в разі звільнення.
42. Допомога по тимчасовій непрацездатності.
43. Порядок розрахунку та оплати допомоги по тимчасовій непрацездатності.

44. Поняття та економічна сутність власного капіталу. Класифікація власного капіталу: за формою, за рівнем відповідальності.
45. Економічна сутність та класифікація витрат.
46. Формування та облік собівартості реалізованої продукції (робіт, послуг).
47. Економічна сутність доходу (виручки). Категорії оцінки доходу.
48. Порядок формування кінцевого фінансового результату.
49. Склад бухгалтерської звітності.
50. Строки подання та оприлюднення звітності. Фінансова звітність малих підприємств та порядок її складання.

10. Методи навчання

1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності: лекції, бесіда, пояснення, розповідь, робота з нормативними документами; ілюстрація, демонстрація, практичні роботи; розгляд ситуативних задач.
2. Методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності: навчальна дискусія, створення ситуації у процесі викладання, опора на життєвий досвід здобувача фахової передвищої освіти, проблемно-пошукові рішення.
3. Методи контролю і самоконтролю у навчанні: усний, письмовий, тестовий, графічний, самоконтроль, самооцінка.
4. Інноваційні методи: відео-лекції, гейміфікація, гостьові лекції, проєктне навчання, ділові ігри, метод кейсів тощо.

11. Засоби діагностики результатів навчання

Поточний:

усний контроль (фронтальне, групове, індивідуальне, комбіноване опитування; репродуктивний);
 письмовий контроль (контрольна робота, диктант);
 тестовий контроль (тести відкритої форми);
 практична перевірка (практичні);
 самоконтроль.

Підсумковий контроль: залік.

Задля реалізації принципу диференціації та індивідуалізації навчання контроль проводиться з використанням різнорівневих завдань.

12. Критерії оцінювання результатів навчання

Для оцінювання навчальних досягнень здобувачів фахової передвищої освіти застосовується 4-бальна шкала.

Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів фахової передвищої освіти на базі БСО, ПЗСО

Бали	Критерій оцінювання навчальних досягнень здобувачів фахової передвищої освіти
«відмінно»	Здобувачі фахової передвищої освіти мають повні, глибокі знання в обсязі та в межах вимог навчальних програм, усвідомлено використовують їх у стандартних та нестандартних ситуаціях. Уміють самостійно аналізувати, оцінювати, узагальнювати опанований матеріал, самостійно користуватися джерелами інформації, приймати рішення

«добре»	Знання здобувачів фахової передвищої освіти є достатніми. Здобувачі фахової передвищої освіти застосовують вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, намагаються аналізувати, встановлювати найсуттєвіші зв'язки і залежність між явищами, фактами, робити висновки. Відповіді їх логічні, хоч і мають неточності та незначні помилки
«задовільно»	Здобувачі фахової передвищої освіти відтворюють основний навчальний матеріал, здатні з помилками й неточностями дати визначення понять, сформулювати правило. Вміють застосовувати знання при виконанні завдань за зразком
«незадовільно»	Здобувачі фахової передвищої освіти мають нечіткі уявлення про об'єкт вивчення, відтворюють частину навчального матеріалу, за допомогою викладача виконують елементарні завдання.

Бали	Критерій оцінювання навчальних досягнень здобувачів фахової передвищої освіти під час проведення заліку
«відмінно»	якщо здобувач фахової передвищої освіти має глибокі і системні знання, вміє аналізувати та узагальнювати теоретичний матеріал, співвідносити загальні знання з конкретними ситуаціями; оволодів навичками критично оцінювати ситуацію; обізнаний з основною та додатковою літературою в даній області; матеріал викладає логічно, послідовно, переконливо
«добре»	якщо здобувач фахової передвищої освіти виявив достатньо повні знання з дисципліни; дає правильні, хоча і не завжди повні визначення та відповіді на питання; оволодів навичками співвідносити теоретичні знання з конкретними ситуаціями; допускає незначні неточності в розкритті окремих теоретичних положень
«задовільно»	якщо здобувач фахової передвищої освіти засвоїв програмний матеріал дисципліни в передбаченому обсязі з деякими неточностями; значну частину навчального матеріалу відтворює на репродуктивному рівні; відтворення матеріалу непослідовне, неточне
«незадовільно»	здобувач фахової передвищої освіти виявив слабкі знання теоретичного програмного матеріалу; не зміг дати визначення основних понять; відтворення матеріалу непослідовне, нелогічне, фрагментарне

13. Визнання результатів навчання, набутих у неформальній та/або інформальній освіті

Визнання результатів навчання, набутих у неформальній та/або інформальній освіті в рамках окремих тем навчальної дисципліни, здійснюється викладачем за зверненням здобувача фахової передвищої освіти та представленням документів, які підтверджують результати навчання (сертифікати, свідоцтва, скріншоти тощо).

Рішення про визнання та оцінка за відповідну частину освітнього компонента приймається викладачем за результатами співбесіди зі здобувачем фахової передвищої освіти.

Визнання результатів навчання, набутих у неформальній та/або інформальній освіті в рамках цілого освітнього компонента, здійснюється за процедурою, яка визначена Порядком визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти Відокремленому структурному підрозділі «Фаховий коледж економіки і технологій Національного університету «Чернігівська політехніка».

14. Методичне забезпечення

1. Методичні вказівки до практичних занять з дисципліни «Бухгалтерський облік» для здобувачів фахової передвищої освіти освітньо-професійної програми Підприємництво, торгівля та біржова діяльність. / Укл.: Вікторія ПЕТРОВСЬКА, – Чернігів: ВСП «ФКЕТ НУ «Чернігівська політехніка», 2022. – 32 с.
2. Методичні вказівки до семінарських занять з дисципліни «Бухгалтерський облік» для здобувачів фахової передвищої освіти освітньо-професійної програми Підприємництво, торгівля та біржова діяльність. / Укл.: Вікторія ПЕТРОВСЬКА, – Чернігів: ВСП «ФКЕТ НУ «Чернігівська політехніка», 2022. – 10 с.
3. Методичні вказівки до самостійної роботи з дисципліни «Бухгалтерський облік» для здобувачів фахової передвищої освіти освітньо-професійної програми Підприємництво, торгівля та біржова діяльність. / Укл.: Вікторія ПЕТРОВСЬКА, – Чернігів: ВСП «ФКЕТ НУ «Чернігівська політехніка», 2022. – 26 с.
4. Пакет завдань для поточного оцінювання результатів навчання здобувачів фахової передвищої освіти освітньо-професійної програми Підприємництво, торгівля та біржова діяльність. / Укл.: Вікторія ПЕТРОВСЬКА

15. Рекомендована література

Базова

1. Податковий кодекс України від 02.12.2010р. № 2755. URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
2. Закон України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" від 16.07.1999р. № 996. URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>
3. Закон України "Про прожитковий мінімум" від 15.07.1999р. № 966. URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/966-14#Text>
4. Закон України "Про оплату праці" від 24.03.1995р. № 108. URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/108/95-%D0%B2%D1%80#Text>
5. Закон України "Про відпустки" від 15.11.1996р. № 504. URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/504/96-%D0%B2%D1%80#Text>
6. Закон України "Про електронні довірчі послуги" від 05 жовтня 2017 р. № 2155. URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2155-19#Text>
7. Закон України "Про електронні документи та електронний документообіг" від 22.05.2003р. № 851. URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-15#Text>
8. Закон "Про затвердження Кодексу законів про працю Української РСР" від 10.12.1971р. № 322. URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/726-08#Text>
9. Закон України "Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг" від 06.07.1995 року № 265. URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/265/95-%D0%B2%D1%80#Text>
10. Закон України "Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування" від 08.07.2010р. № 2464. URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2464-17#Text>
11. Закон України "Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування" від 23.09.1999р. № 1105. URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1105-14#Text>
12. Закон України "Про платіжні послуги» від 30.06.2021 № 1591. URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1591-20#Text>

13. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» затверджене наказом Міністерством фінансів України від 07.02.2013 р. №73. URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>
14. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо заповнення форм фінансової звітності» від 28.03.2013 р. №433. URL <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0433201-13#Text>
15. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 7 "Основні засоби" від 27.02.2000 р. № 92. URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00#Text>
16. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 8 "Нематеріальні активи" від 18.10.1999 р. № 242. URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0750-99#Text>
17. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 9 "Запаси" від 20.10.1999 р. №246. URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99#Text>
18. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 10 "Дебіторська заборгованість" від 08.10.1999 р. № 237. URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0725-99#Text>
19. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 11 "Зобов'язання" від 31.01.2000 р. №20. URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0085-00#Text>
20. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 12 "Фінансові інвестиції" від 26.04.2000 № 91. URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0284-00#Text>
21. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 14 "Оренда" від 28.07.2000 р. № 181. URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0487-00#Text>
22. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 15 "Дохід" від 29.11.1999 р. № 290. URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99#Text>
23. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 16 "Витрати" від 21.12.1999 р. №318. URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1020-20#Text>
24. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 17 "Податок на прибуток" від 28.12.2000 р. № 353. URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0047-01#Text>
25. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 25 "Спрощена фінансова звітність" від 25.02.2000 р. №39. URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0161-00#Text>
26. Наказ державного комітету статистики України «Про затвердження типових форм первинної облікової документації зі статистики праці» від 05.12.2008 р. № 489 (ЗП). URL <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0489202-08#Text>
27. Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні, затверджене постановою Правління НБУ від 29.12.2017 р. №148. URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0148500-17#Text>
28. Інструкція про безготівкові розрахунки в національній валюті користувачів платіжних послуг, затверджене постановою Правління НБУ від 29.07.2022 р. № 163. URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0163500-22#Text>
29. Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань від 02.09.2014 р. №879. URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14#Text>
30. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку основних засобів, затверджені наказом Мінфіну України від 30.09.2003 р. № 561. URL <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0561201-03#Text>
31. Постанова Кабінету Міністрів України «Про обчислення середньої заробітної плати (доходу, грошового забезпечення) для розрахунку виплат за загальнообов'язковим

державним соціальним страхуванням» від 26 вересня 2001 року № 1266. URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1266-2001-%D0%BF#Text>

Допоміжна

32. Бухгалтерський облік II : навч. посібник / А. П. Косяк, А. В. Зубенко ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2020. – 326 с. <https://surl.lt/acaknl>

33. Бухгалтерський облік : навчальний посібник /В. М. Краєвський, О. П. Колісник, Н. В. Гуріна та ін. – Ірпінь : Університет ДФС України, 2021. – 388 с. <https://surl.li/larzjt>

34. Бухгалтерський облік в управлінні підприємством: підручник [3-е видан.] / [за ред. д.е.н., проф. П. О. Куцика; П. О. Куцик, В. І. Бачинський, Р. М. Воронко, О. А. Полянська, С. І. Головацька, М. В. Корягін, К. І. Кузьмінська, М. Ю. Чік]. – Львів : Видавництво Львівського торговельно-економічного університету, 2023. – 308 с. <https://surl.li/nxtvot>

35. Довгопол Н.В., Полозова Т.В., Радченко М.О. Бухгалтерський облік: навч. посібник для студентів усіх форм навчання спеціальності 051 – Економіка / Н.В. Довгопол, Т.В. Полозова, М.О. Радченко. – Харків: ХНУРЕ, 2021. – 300 с. <https://surl.lu/kdiuxo>

16. Інформаційні ресурси

1. <http://zakon.rada.gov.ua/> – Законодавство України.
2. <http://vobu.ua/> - Всеукраїнська професійна газета «Все про бухгалтерський облік».
3. <https://buhgalter911.com/> - Журнал Бухгалтер 911.
4. <https://news.dtki.ua/> - «Дебет-Кредит».
5. <https://ibuhgalter.net/> - Сучасний бухгалтерський портал.